

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งอนุกรรมการศึกษาธิการจังหวัด

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๑๔๗/๑๖๑๓๓ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า โดยที่ข้อ ๙ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดให้คณะอนุกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (อกศจ.) ประกอบด้วย (๑) กรรมการในคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) จำนวนหนึ่งคน เป็นประธานอนุกรรมการ (๒) กรรมการใน กศจ. จำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ (๓) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาในจังหวัดจำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีได้เป็นกรรมการใน กศจ. จำนวนไม่เกินสามคน เป็นอนุกรรมการ และ (๕) ศึกษาธิการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคได้มีมติเห็นชอบแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ ๙ (๔) เนื่องจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อกศจ. เดิม ครบวาระการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี และให้ กศจ. ดำเนินการสรรหากรรมการใน อกศจ. ตามองค์ประกอบของข้อ ๙ (๑) (๒) และ (๓) เพื่อเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา แต่งตั้งเป็น อกศจ. ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ต่อไป และในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๕ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ได้รับทราบข้อเท็จจริงว่าบุคคลตามรายชื่อที่ได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งกรรมการใน อกศจ. ตามข้อ ๙ (๒) และ (๓) จำนวน ๒ ราย เคยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใน อกศจ. ติดต่อกันเกินสองวาระ (๔ ปี) คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา จึงมีมติให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อกำหนดเป็นแนวปฏิบัติในการแต่งตั้ง อกศจ. ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. กรณีนาย ป. เคยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในองค์ประกอบ ข้อ ๙ (๓) ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ฯ ใน อกศจ. นครสวรรค์ น่าน และพิจิตร รวมทั้งสิ้น ๓ จังหวัด

๒. กรณีนาย ศ. เคยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในองค์ประกอบ ข้อ ๙ (๒) และ (๓) ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ฯ ใน อกศจ. สงขลาและสตูล รวมทั้งสิ้น ๒ จังหวัด

ในการแต่งตั้ง อกศจ. ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา จะสามารถเห็นชอบให้แต่งตั้งบุคคลทั้ง ๒ รายเป็น อกศจ. ได้หรือไม่ ทั้งนี้ ในกรณีดังกล่าวจะถือว่าขัดต่อจริยธรรมของข้าราชการ กฏ ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้องหรือไม่

คณะกรรมการการศึกษา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) เป็นผู้ชี้แจง ข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

๑. นาย ป. เคยได้รับแต่งตั้งให้เป็น อ.ก.ค.จ. นำน นครสวรรค์ และพิจิตร ตามข้อ ๙^๑ (๓) ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐^๑ ในฐานะผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาในจังหวัด ทั้งนี้ โดยคำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ที่ ๑๓๕/๒๕๖๒ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติม คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดน่าน ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ คำสั่งคณะกรรมการ ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ที่ ๖๗/๒๕๖๓ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติม คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ และคำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ที่ ๑๐๗/๒๕๖๔ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดพิจิตร ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ตามลำดับ

๒. นาย ศ. เคยได้รับแต่งตั้งให้เป็น อ.ก.ค.จ. สตูล ตามข้อ ๙ (๒) ของคำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐^๑ ในฐานะกรรมการใน ก.ค.จ. (ผู้แทนสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) โดยคำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ที่ ๑๗๔/๒๕๖๒ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ศึกษาธิการจังหวัดสตูล ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒ และเป็น อ.ก.ค.จ. สงขลา ตามข้อ ๙ (๓) ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐^๑ ในฐานะผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาในจังหวัด โดยคำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ที่ ๒๐๑/๒๕๖๒ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดสงขลา ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

^๑ข้อ ๙ ให้ ก.ค.จ. เสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒ เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการ ศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.ค.จ.” เพื่อช่วยเหลือหรือกลั่นกรองงานให้แก่ ก.ค.จ. เกี่ยวกับการบรรจุ การแต่งตั้ง การโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย การกำหนดวิทยฐานะ หรือการกำหนดสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ให้ อ.ก.ค.จ. ตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วย

- (๑) กรรมการใน ก.ค.จ. จำนวนหนึ่งคน เป็นประธานอนุกรรมการ
- (๒) กรรมการใน ก.ค.จ. จำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ
- (๓) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาในจังหวัด จำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีได้เป็นกรรมการใน ก.ค.จ. จำนวนไม่เกินสามคน เป็นอนุกรรมการ

(๕) ศึกษาธิการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ในกรณีมีความจำเป็น ก.ค.จ. อาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจำนวนไม่เกิน สองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเป็น อคสจ. ตามข้อ ๙^๒ (๑) ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐^๓ ในจังหวัดอื่นที่เคยได้รับแต่งตั้งให้เป็น อคสจ. มาแล้ว ในลักษณะเดียวกับบุคคลทั้งสองข้างต้น ส่งผลให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา^๔ มีมติมอบหมายให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการแต่งตั้ง อคสจ. เพื่อจะได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐^๓ ต่อไป

กรณีนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) เห็นว่า ข้อ ๙ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐^๓ ที่กำหนดให้ อคสจ. ประกอบด้วย (๑) กรรมการใน กศจ. จำนวนหนึ่งคน เป็นประธานอนุกรรมการ (๒) กรรมการใน กศจ. จำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ (๓) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาในจังหวัด จำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีได้เป็นกรรมการใน กศจ. จำนวนไม่เกินสามคน เป็นอนุกรรมการ และ (๕) ศึกษาธิการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ นั้น เป็นเพียงการกำหนดเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการ ส่วนวาระการดำรงตำแหน่งของอนุกรรมการ ต้องพิจารณานโยบายและวัตถุประสงค์ของกฎหมายแต่ละฉบับเป็นสำคัญว่า กฎหมายนั้นประสงค์จะกำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ มีวาระการดำรงตำแหน่งอย่างไร หรือไม่ โดยจะต้องมีการกำหนดเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้อง กรณีนี้เมื่อไม่มีบทบัญญัติใดในคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐^๓ กำหนดเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งและข้อห้ามการดำรงตำแหน่งติดต่อกันของอนุกรรมการในองค์ประกอบตามข้อ ๙ (๑) (๒) และ (๓) ไว้ แสดงให้เห็นว่า กฎหมายไม่ประสงค์จะจำกัดวาระการดำรงตำแหน่งของอนุกรรมการประเภทดังกล่าว แม้เมื่อพิจารณาประกอบกับลักษณะการปฏิบัติงานของ อคสจ. ตามข้อ ๙ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐^๓ ที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือหรือกลั่นกรองงานให้แก่ กศจ. โดยเสนอความเห็นเกี่ยวกับการบรรจุ การแต่งตั้ง การโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย การกำหนดวิทยฐานะ หรือการกำหนดสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อ กศจ. ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งการในเรื่องดังกล่าวก็ตาม แต่เมื่อไม่มีกฎหมายกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งไว้เป็นการเฉพาะ จึงเห็นว่า อนุกรรมการในองค์ประกอบตามข้อ ๙ (๑) (๒) และ (๓) ย่อมสามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้ตราบเท่าที่ยังเป็น กศจ. หรือเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาหรือในจังหวัดนั้น ๆ หรือจนกว่าคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา^๕ จะเห็นสมควรให้พ้นจากตำแหน่ง โดยไม่สามารถนำเอาวาระการดำรงตำแหน่งรวมทั้งข้อห้ามการดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระของอนุกรรมการในองค์ประกอบตามข้อ ๙ (๔) ตามประกาศคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค เรื่อง การได้มา และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ทรงคุณวุฒิในคณะอนุกรรมการศึกษาธิการจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๕ มาใช้เทียบเคียงได้

เมื่อคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐^๓ ไม่มีการกำหนดเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งและข้อห้ามการดำรงตำแหน่งติดต่อกันของอนุกรรมการในองค์ประกอบตามข้อ ๙ (๑) (๒) และ (๓) ไว้ การที่นาย ป. ซึ่งได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่ง อคสจ. พิจาร

^๒โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

จะเคยได้รับแต่งตั้งให้เป็น อกศจ. นำน นครสวรรค์ และพิจิตร มาแล้ว และนาย ศ. ซึ่งได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่ง อกศจ. สตูล จะเคยได้รับแต่งตั้งให้เป็น อกศจ. สตูลและสงขลา มาก่อน จึงไม่ได้เป็นข้อห้ามในการได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ดังนั้น หากคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่า บุคคลทั้งสองมีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และเหมาะสมที่จะได้รับแต่งตั้งให้เป็น อกศจ. ตามข้อ ๙^๓ (๒) หรือ (๓) อีก คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา จึงย่อมสามารถดำเนินการแต่งตั้งบุคคลทั้งสองรายดังกล่าวให้ดำรงตำแหน่ง อกศจ. ในจังหวัดตามที่ กศจ. เสนอได้

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๖๕

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น